

OPONENTNÍ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název diplomové práce: Úroveň podpory typografie v současných kancelářských editorech

Student: Bc. Lubomír LUKEŠ
UPA, FEI, Studijní obor: Informační technologie

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tomáš HUDEC
UPA, FEI, KIT

Oponent diplomové práce: Ing. Petr VESELÝ
UPA, FEI, KST

Téma a cíle diplomové práce

Tématem práce byla základní typografická pravidla tvorby odborného textu, úroveň podpory těchto pravidel vybranými textovými procesory a vypracování šablon pro vytváření závěrečných prací na UPa v návaznosti na výše zmíněná typografická pravidla a v souladu se směrnici 9/2012 Univerzity Pardubice.

Cílem teoretické části byl popis a vysvětlení vybraných základních pravidel počítačové typografie, využívaných při tvorbě zejména odborného textu. Dále bylo cílem zhodnocení vybraných textových a tabulkových editorů z pohledu podpory zmíněných typografických pravidel a zvyklostí. Pro nepodporované vlastnosti měl diplomant uvést vhodný náhradní postup.

Cílem praktické části bylo vytvoření již zmíněných šablon. Při procesu vytváření šablon měly být shromážděny požadavky jednotlivých fakult a vytvářené šablony měly být konzultovány s příslušnými odpovědnými osobami. Dle zadání měly být vytvořeny šablony ve variantách pro všechny fakulty UPa.

Použité metody v diplomové práci

V práci byly využity znalosti z předmětu Elektronická příprava dokumentů z navazujícího magisterského studia. Dále byly v práci částečně využity znalosti programování, zejména při vytváření šablon systému L^AT_EX a programování maker.

Co diplomant při vypracování diplomové práce vytvořil

V teoretické části diplomant vytvořil text, popisující základní vybraná pravidla, která jsou uplatňována při tvorbě zejména odborného textu. Tato typografická pravidla jsou v práci velmi dobře popsána a vysvětlena jak po teoretické stránce, tak i ve vztahu k jejich uplatnění a aplikování ve čtyřech vybraných textových editorech (procesorech). Dodržování (respektive nedodržování) jednotlivých pravidel a principů je ukázáno v aplikacích MS Word, LibreOffice Writer, Google Dokumenty a v sazbě pomocí systému T_EX. Dle zadání se diplomant věnoval i otestování základních pravidel v tabulkových procesorech MS Excel, LibreOffice Calc a Google Tabulky.

V některých částech textu se diplomant dostal i k velmi podrobnému popisu (nepříliš známých) technik, které jsou použity při zpracování textů. Jedná se například o detailní popis zalamovacího algoritmu u sázecího program T_EX/L^AT_EX.

Vytvořený text může velmi dobře sloužit ostatním studentům jako jeden ze základních výukových pramenů při vytváření odborných textů, a zejména závěrečných prací.

V praktické části student vytvořil vzorové šablony pro textový editor MS Word a LibreOffice Writer a pro sázecí program T_EX/L^AT_EX. Tyto šablony vytvořil tak, aby vycházely ze směrnice 9/2012 UPa a dodržovaly popisovaná typografická pravidla a zvyklostí. Vytvořené šablony byly konzultovány a jsou schváleny odpovědným pracovníkem Univerzitní knihovny UPa.

Prokázání správnosti navrženého řešení

V práci je uvedeno, že testování a porovnávání jednotlivých textových editorů probíhalo při vytváření textu teoretické části pomocí stejné testovací množiny (věty, slova a znaky) napříč všemi editory. Ověření praktické části bylo založeno na tom, že sazba celé textové části této DP byla provedena právě pomocí diplomatem vytvořené šablony pro systém L^AT_EX.

Splnění zadaných cílů diplomové práce

Všechny podstatné cíle diplomové práce byly splněny dle zadání. Jedinou výjimkou je v zadání požadované vytvoření šablon i pro T_EXové formáty PlainT_EX a ConT_EX, a variantní šablony pro jednotlivé fakulty.

Hodnocení textu diplomové práce z hlediska jeho kvality, struktury, srozumitelnosti, jazykové a typografické úrovně

Práce je správně a přehledně členěna. Práce obsahuje všechny potřebné náležitosti.

Textová část práce, popisující a vysvětlující jednotlivá typografická pravidla a jejich uplatnění ve vybraných editorech, je velmi pečlivě zpracována. Text práce je dobře čitelný, srozumitelný a přehledný. Jazyková úroveň je vynikající. V práci jsou dodržena běžná typografická pravidla a zvyklosti. Diplomant využil při vytváření práce velké množství knižních, a především internetových zdrojů.

Další připomínky k práci

Jak již bylo uvedeno, pro systém T_EX byla vytvořena pouze šablona ve variantě L^AT_EX. Je otázka, zda pro nevytvoření ostatních požadovaných šablon je dostatečné zdůvodnění (viz text DP, kap. 6.4, strana 79): „Pro využití T_EXu studenty byla připravena pouze šablona ve variantě L^AT_EX, protože se jedná o nejrozšířenější a nejobsáhlejší balík maker, ... V případě, že student bude potřebovat využít speciální makro (neuvečené v šabloně), tak je vysoká pravděpodobnost, že toto makro je již vytvořeno a ve variantě PlainT_EX by bylo nutné celé programovat.“

Druhá připomínka se týká sběru požadavků od jednotlivých fakult. Diplomant sice provedl požadované oslovení odpovědných pracovníků jednotlivých fakult, ale po jejich nulové nebo velmi laxní reakci se spokojil s tím, že jednotlivé fakulty tedy pravděpodobně žádné specifické požadavky nemají. A z toho důvodu nevznikly požadované specifické varianty šablon pro jednotlivé fakulty. Osobně bych očekával trochu více vlastní iniciativy při získávání a navazování kontaktů s odpovědnými pracovníky jednotlivých fakult a důraznější postup při snaze vysvětlit přínos vytvářené práce a při získávání potřebných podkladů a požadavků.

Předloženou diplomovou práci hodnotím stupněm **B** a doporučuji ji k obhajobě.

V Pardubicích dne 12. září 2018

.....
Ing. Petr Veselý